

דף ב' ע"א ד' אבות נזיקין הנך דכתיבי
 בפרשה קרי להו אבות נזיקין.
 כאשר יאמר מחסיד חסידים, על שם שעושה
 החסד, כן יאמר מנזיק נזיקין. ונקרא נזיק, על
 שם שעושה הנזק. ולא הוי כמו ומלכא לא
 ליהוי נזיק (דניאל ו,ד), דהתם ר"ל נזוק.
 וא"ת אמאי לא תני הכא [הן] כמו ד' ראשי
 שנים הם, וד' שומרין הן. דליכא למימר
 משום דלא נחית הכא למניינא כי התם, דלא
 בא אלא להשמיענו דד' נזיקין הללו אין
 למדין זה מזה, דהא בגמרא מוכח דנחית
 למניינא, דקאמר ותנא דידן מ"ט לא תני
 הכיא. וי"ל דלא דייק דאיכא דוכתי דקתני
 הן, ואיכא דוכתי דלא קתני הן, כמו ד'
 מחוסרי כפרה

לא הרי דסיפא דקתני לא הרי מבעה כהרי
 הבער, ואע"ג דקתני השור והבור ולא הוי
 כסדר החומרות דהא קתני בסיפא ולא זה וזה
 וכו' כהרי הבור וכו', וא"כ לפ"ז הו"ל
 למיתני הבור בתר כולהו. בזה יש ליתן טעם
 היינו לפי שהם כתובים בפרשה זה אצל זה
 בלא הפסק, לפיכך שנאן כסדר המקרא, בור
 בתר שור. אבל מבעה והבער לא חש לשנותם
 כסדר המקרא. הואיל והם רחוקים זה מזה
 כ"כ ויש פרשיות הרבה מפסיקות בנתיים,
 ועדיפא ליה טפי למתני לא הרי כסדר
 דסיפאו. ורבנו תם פירש דבתחלה נקט המצוי
 יותר כדפי' בפ' יציאות השבת והזיק דשור
 ובור מצוי יותר. ורשב"ם פירשו דבתחלה נקט
 שורה ברישא לא הרי דסיפא, ובתריה נקט
 (שור)ט משום דהוי לשון נופל על לשון,
 דתיבת בור דומה לתיבת שור, ותיבת מבעה
 דומה לתיבת הבער, ואפילו הפסוק מצינו
 שמשנה לשונו לכתוב לשון נופל על לשון,
 כמו מוצאיו ומובאיו דיחזקאל (מג, יא),
 שהיה ראוי לכתוב מובאיו, דמבוא יאמר
 מובאיו. אלא אגב דכתיב מוצאיו כתב נמי
 מובאיו לשון נופל על לשון.

לא הרי השור כהרי המבעה. פי' אין קולתו
 של שור כקולתו של מבעה, דיש קולא
 במבעה שאין בשור, כלומר דשור חמור יותר
 ממבעה, הילכך לא הוי אתי מבעה משור וכן
 כולם. והשתא לא הוי כל הני לא הרי דמתניתין
 כמו לא ראי זה שבכל מקום, כההיא דפרק

השור והבור. פ"ה כסדר שסידרן הפסוק
 בפרשה סדרן במשנה. וקשה התינח
 למ"ד תנא שור (לרגלו)ב ומבעה לשינו, דכי
 יגח כתי' ברישא. אלא למ"ד בגמרא תנא שור
 לרגלו הא כתיב ושלח, דכתב רגל בתר בור,
 א"כ ליתני בור ברישא. וי"ל דמ"מ שם שור
 כתיב בפרשה ברישא. מיהו קשה למ"ד בגמרא
 מבעה זה אדם, ה"ד אי באדם דאזיק אדם הא
 כתיב מקמי כולהו בפרשה דכתיב וכי יריבון
 אנשים וגו' בתחלה, ואי באדם דאזיק שור
 ליתני לבסוף דהא כתיב בתר כולהו בפרשת
 אמור-מכה בהמה ישלמנה. ופרש"י
 בתשובותה דתני להו כסדר החומרות דשייכי
 בהו, ולהכי תנא מבעה מקמי הבער, משום

א. הני. ב. לקרנו. ג. דהיינו. ד. ויקרא כד, כא. ה. עי' ש"מ שהביא תשובת רש"י בענין
 אחר קצת. ו. עי' ש"מ בשם תוס' שאנץ. ז. בש"מ בשם תוס' הרא"ש הביא פירוש זה בשם רש"י.
 ח. בכ"י: נקט שהרי ברישא כסדר לא הרי. ט. בור.

לבקש כדמתרגמינן צג מה (אתה) מבקש, מה את בעי. וה"ק אם אתם רוצים לבקש ולשלול שלל, לכו ואתיו, כלומר יש עוד מן הלילה שהות לכם ללכת ולשלול שלל ולשוב קודם היום. והשתא מיירי באדם המזיק דומיא דמתניתין. ולעיל נמי דמיית רגל ממשלחי רגל השור יש לפרש לפי המדרש צד שמשלחים מעליהם רגל מעבירה שהוא מזיק.

כדמתרגם רבי יוסף. פירשתי במגילה.

לא ראי הקרן שאין הנאה להזיקה וכו'. וא"ת ומעיקרא מאי ס"ד דעביד ק"ו כה"ג, הא ודאי יש לחייב כשיש הנאה להזיקה מכשאין הנאה להזיקה, וכן לענין כונה כדקאמר תלמודא השתא י"ל דסד"א פושע הוא טפי בקרן בשמירתה כשמזיקת, כיון שאין הנאה להזיקה וניחא הוא לשומרה, ולכך דין הוא שנתחייב צה בקרן יותר מבשן שיש הנאה להזיקה, ולכך אין בידו לשומרה והוא כמו אנוס, וכן באידך ק"ו שן שאין כונתו להזיק ניחא לשומרה יותר מבקרן שכונתה להזיק הילכך פושע יותר משמירת שן (יותר), מהאי טעמא.

דף ד' ע"א ולא ק"ו הוא ומה וכו'. דע"כ ה"פ לא ראי השן וכו', שאם נכתב שן לא ילפינן קרן משן, דלעולא נקט המלמד תחלה כדתנן במתניתין לא זה וזה שיש בהם רוח חיים וכו', כדפירש"י, וה"ה דהו"מ למפרך מאידך ואדסליק מניה נקט. **אצטריך** סד"א מידי דהוה אעבד ואמה. פירש"י דהא תנן (לקמן פז.) עבד ואשה פגיעתן רעה הם שחבלו באחרים פטורים. ולא נהירא דא"כ הו"ל למתני עבד ואשה כדתנן התם, ועוד דההוא לא מיירי

***להקל** ולא להחמיר. וא"ת לר"ת צא נמי נימא דלהכי קרי ליה תולדה דרגל לפוטרו בר"ה כדקאמרי לרבא, ואמאי דחיק לומר דלר"פ פשיטא בעיא רבא צג. וע"ק ר"פ דאמר תולדותיהן לאו כיוצא אצוררות, לומר דלא משלמי אלא ח"נ, מאי קמ"ל מתניתן היא פ"ב (לקמן יז.) דצוררות משלמי ח"נ. ופירש ריב"א דהך קושיא מיתרצא קמייתא, דודאי עיקר חידוש דמילתיה לא הוי אלא מהא דאשמעינן דהוי תולדה דרגל אע"ג דלא הוי כיוצא בו לענין נ"ש, והא שמעינן מדקאמר תולדותיהן לאו כיוצא בהן, ולא מצי קאי אלא ארגל ואצוררות כדקאמר תלמודא, אלמא אשמעינן דהוי תולדה דרגל, והשתא לא מצי למימר דקרי להו תולדה דרגל לענין לפוטרו בר"ה, דא"כ מאי קמ"ל ר"פ, דמאי קאמר תולדה דרגל לגבי האי מילתא, דפשיטא הוא דטפי מחיוב רגל לא מצי לחיובי בצוררות, ולהכי קאמר לענין לשלם מן העליה, דהשתא הוי רבותא לאפוקי מבעיא דרבא.

אם תבעיון בעיו. פ"ה אמר שומר הקב"ה אתא בקר גאולה לצדיקים וגם לילה חשך לרשעים אם תבעיון אם אתם רוצים לעשות תשובה שוכו ואתיו ועשו תשובה בעה"ז, והשתא מייתי דאשכחן לשון בעיא גבי אדם. ור"י פירש דמיירי לענין אדם המזיק ומייתי מפשטיה דקרא דכך ר"ל אמר שומר וגו', דברישיה דקרא כתיב שומר מה מלילה שומר מה מליל, ומשתעי באויבים הרוצים ללכת לשלול ולבזו ושואלים לשומרי העיר מה מלילה, כלומר כמה עבר מן הלילה, [שומר מה מליל, כמה יש עוד מן הלילה] לבא. והשומר משיב להם אתא בקר, שהיום מתקרב לבא. וגם לילה, כלומר עדיין הוא לילה. אם תבעיון בעיו, אם אתם רוצים

*אין זה קטע חדש, וצריך להיות כהמשך עם צב. דרבא. צג. בראשית לו, טו: מה תבקש. צד. עי' ע"ז ה: תוד"ה יצרם. צה. שיתחייב, כ"י. הקטע הקודם. צא. לר"פ = לרב פפא, כ"י.